

פרוטוקול מס' 14/7

טייטונג ועדת הכספים
שהתקיימה ביום ג', ה' כסלו תשט"ו -
30.11.54, שעה 08.50

נוכחים:

- י. גורי - היו"ר
- ח. אריאב
- י. בדר
- א. ס. גניחובסקי
- ס. דיין
- א. הרצפלד
- ח. למדן
- ק. לוז
- א. סטופ
- ח. רובין

מזמנים:

- מר גפני - מנהל המכס
- מר הורן - משרד האוצר
- ד"ר פיקרד - משרד האוצר
- ד"ר יפה - משרד המסחר והתעשייה
- ד"ר קוהם - משרד האוצר
- ד"ר פרלמוטר - משרד המסחר והתעשייה
- מר ספיבק - משרד האוצר
- מר קיטרון - משרד המספטים
- מר בזק - מזכיר הוועדה

סדר-היום:

1. אישור צווי מכס;
2. דו"ח על חברות הסקריפ.

י. בדר:

אם האוצר יוותר על העלאת התשלום על
בטר ויקל על ספנים ועל אורז ט-400 פרוטה
ל-50 פרוטה - אז אסכים לאישור הצו.

מר הורן:

במידה שהוועדה תסליץ להוריד את המכס על
האורז - נהיה טובים לבדוק זאת, ולהוריד
את המכס בצו הבא.

ח. רובין:

בקשר עם אבקת-חלב. כאן הועלה המכס ל-15%.
אני מציע להוריד אותו ל-10%.

ס. דיין:

בענין אבקת-החלב: - האם ישנה איכות טובה
לגידול עגלים, או זה אותו סוג? אם זה
אותו סוג אבקת חלב - אני מצטרף להצעה להקטין את המכס.

מר הורן:

על אבקת-החלב שמביאה הממשלה יש מכס סטלי
של 8 פרוטות. זה עוד ט-1948. את המחיר
אוכל לבדוק.

ח. רובין:

ישנם שלושה סוגי אבקת-חלב: (1) "אלדון",
אבקת-חלב לתינוקות, העולה ביותר רב;
(2) אבקת-חלב סחלב שטן; (3) אבקת-חלב סחלב רזה, המסמשת אוכל לבהמות.
אם יש מקום למכס המוגדל - זה יכול להיות רק באבקת-החלב הסמנה, כי
יש חלב בארץ. מולם על הסוגים האחרים צריכים להקל.

הדו"ט: ועדת הכספים מפנה את תשומת-לבו של שר האוצר שיש צורך לעיין מחדש בתעריף של אורז-טחון ושל מדגרינה. הוועדה תמלין עד ששר האוצר יודיע אם הוא עומד לפרסם צו חדש, אם לא - יחזור הענין לסלול הקודם, והוועדה תדון בו מחדש.

דין-וחשבון על חברות הסקריפ

היו"ר י. גורי:
ד"ר פיקרד המציא לממשלה דין-וחשבון על חברות הסקריפ. מאחר שהדין-וחשבון טרם נדון בממשלה, ביקשנו את הדו"ח לעיונה של הוועדה ככלי שהוא יסמך עניין בוטא לדיון בוועדת הכספים, קרה שכעבור יום או יומיים, בסמוך למסירת החומר לוועדת הכספים, הופיעו קטעים מסוג כמסה שהעמונים. אין זאת הפעם הראשונה שדברים הנספדים כחומר פנימי מופיעים אחר-כך בעתונים, ומצאתי לנכון להעיר זאת.

י. גורי:
השגתי טעמונאי את הסטטן: אומדן ההכנסה ל-1955/56. שום חבר ועדה לא קיבל אותו מהאוצר, רק העמונאים, ואני מביט אותו ליו"ר, לעיון חברי הוועדה.

ח. רובין:
אני מציע להעתיק את החומר הזה ולהמציא אותו לחברי הוועדה. אינני מבקש זאת מהאוצר, שלא מצא לנחוץ להגישו לנו, אלא שיעתיקו כאן את הסטטן שהביא חבר הכנסת בדר, ויחלקו אותו לחברים.

מר גורן:
זהו סטטן שנשלח לעמונות, ונשלח לכם אותו ברצון.

ד"ר פיקרד:
המדובר בקשר לדו"ח על חברות הסקריפ הוא בסקירה שהוכנה על ידי, שהיא יסוד לדיון. אין היא מסקפת את עמדתו של אף אחד מהמסדרים הנוגעים בדבר, בוודאי לא של מזכירות הממשלה. ברשותכם אבסס את הערותי על הנחת-פסדה שחלק מהחברים קראו את החומר, וחלק - לא.

אנו עומדים בפני מצב שספק אם אפשר להמשיך בו. ישנה אספקת סחורות במסדים ביכרים, שהמקור והמסלול שלהם הוא די גלוי ואינו מצינורות רשמיים. הדבר סותר לפחות את החוק הקיים, הכתוב. סקור זה מהווה ספיגה למקורות מטבע החוץ של המדינה, ויש לתקן את מצב הדברים. הנסיון שעשיתי להיכנס לצד המספרי של הדבר, להיקף העסק, מקורות המיסון וכו' - נתקל בסתירות ברישומים שונים של היחידות השונות העוסקות ברישומים, יחידות רשמיות: הנה"מ, המכס, משרד המסחר והתעשייה וכו'. לפני דקות מספר קיבלתי מהיועץ המספטי של משרד המסחר והתעשייה חיבור מספרים העומד בסתירה לחיבור שלי. אינני חושב שיטנה חשיבות רבה לדייקנות. פרקע המספרי מספיק לראות את העובדה שהיקף העסק הוא במסדים גדולים מאוד, השאלה בתעוררה בוועדת השרים, ובעקבותיה הוטל עלי לנסות לתקן את הדבר. היתה לי הזדמנות בתפקידי הקודמים לעסוק קצת בענינים אלה, באופן שלא היה לי קוסי לחזור ולחדור לבעיה.

במערכת הכלכלית הזאת, המקיפה לפי הערכתי מחזור בסיס ציף של 8 - 7 מיליון דולר, ישנו חלק זעום באופן יחסי של יבוא כנה של מתנות, של סחורה שעבורה לא יוצאת תמורה את הארץ, לא בעקיפין ולא בטיטריין. הערכה כללית מאד שעשיתי, הנובעת משרשרת של שיקולים, היא שאין זה עולה על מיליון דולר לשנה, מתוך כ-7 מיליון. יתר המחזור הוא מחזור בניגוד לחוק הכתוב - אבל הוא גסבל גם בשלב המינהלתי וגם בשלבי הביצוע. העובדה שהטילו עלי להתחיל בזה מראה שאין כוונה להמשיך ולמבול זאת.

יתר המחזור, פרט לסיליון, מתחלק לשלושה סוגים: במסגרת חברות הסקריפ גופא, אותן החברות השונות המשווקות את המזון לפי תעודות; חברת "קר" המהווה טובגיה סיוחדת במדינה, ולייתכן שגם הטיפול צריך להיות סיוחד במינו; יתר חברות הסי. אלה הם סוחרים קטנים במטבע חוץ סחורה, מביאים אותה לארץ, מקבלים היתר שחרור וכיסוי של יבוא מזון בצורת מתנות, ומוכרים בה את הסחורה. ההערכה הגסה היא שהעסק בין חברות הסקריפ לבין מה שנקרא "יתר חברות הסי" מתחלק פחות או יותר שונה

ד"ר פיקרד:

בסוה. הערכת היתה: 45% חברות הסקריפ ו-55% האחרים. בתוך חברות הסקריפ נכללת חברת "קר" עם מחזור של מיליון וחצי.

חברת "קר" היא אלמנט עדין מבחינה פוליטית. היא נוסדה בסוף מלחמת העולם השנייה על-סנת להביא סעד לארצות אירופה אשר שרר בהן רעב. היא נוסדה על-ידי טספר גופים הומניטריים, בדרך-כלל בעלי רקע דתי, נוצרים, אשר קיבלו תמיכה מוסרית ומטטית גם בכסף מטעם ממשלת ארצות-הברית. חברה זו קיבלה באופן מקביל את העזרה וסיומה-הפעולה מצד אותן הארצות שבהן פיתחה פעולה: שחרור ממכס, מהובלה. על-ידי-כך פיתחה החברה גם צינורות של מספקת חבילות מזון על-ידי תושבי אותן ארצות בהן פעלה בטיסון חבריהם וידידיהם בחוץ-לארץ. הארגון הביא תועלת רבה מבחינה הומניטרית, ופתר בעיות רבות של אחרי המלחמה. אצלנו ב-1949, כאשר נוצר המצב שהצדיק עזרה מסין זה - אם כי אני חושב שלא היתה טכנת רצב כזאת - התעביינה החברה הזאת גם במסלוח חבילות מזון בצורת תעודות שי בישראל. על רקע האופי הציבורי שלה, הסוכר בארצות-הברית, וקצת בתוסף העובדה שהחברה כבר קיימת ויש לה מנגנון - היא מטטיכה לפעול. המטרה המקורית של מתן סעד פג והולך. העניינים באירופה המתדרו. נטאר מנגנון של פקידים שהתרגלו למשכורת. האלמנט המסחרי, אפוא, בסנים האחרונות נטאר. לזק יותר מאשר האלמנט ההומניטרי. אין זה טכנה אלה העובדה שיש לארגון זה תמיכה רבה מאד. נטיונות רבים שלנו להגביל את פעולות החברה - לא הצליחו. גם ניתן לה בהתחלה פטור ממכס, ועכסיו נעשו נטיונות לחסל את האליה בנדון זה בינה ובין חברות אחרות, אל לא הצליחו. כל הנטיונות האלה נתקלו בתעמולה טרוכזת ומטיכת חוטטים בחוץ-לארץ, ובהמלאת משרד החוץ הפסקנו בכך.

עד היום זוכה, אפוא, החברה ביתרונות

לגבי יתר החברות. קיימת גם העובדה שהחברה הזאת לא עסקה במכוון או בטחוכנן ברכישת טחורות במטבע-חוץ על-סנת לשווק אותן - חטא שאני רוצה להגיד מתוך הסתייגות שאין חברה שניחס אליה אפשר להגיד אותו דבר. החברה הזאת טבלה ניצול לרעה של התעודות שלה, כי נקנו מספר תעודות בסכומים ניכרים בארצות-הברית שלמראה-עיניים היו קניות בתום-לב.

היו"ר י. גורדי:

ההתפתחות שחלה בחברה - שהפכה לחברה מסחרית יותר מאשר הומניטרית - היא מסוים שהתחלפו בה האנטים, או מסוים שסינו את שיטת עבודתם?

ד"ר פיקרד:

קשה להגיד שיש צורך הומניטרי לספק חבילות מזון לישראל על-פי שיטה שטיסהו קונה תעודה ואיש כאן מקבל את החבילה. בשנות 1949/50 הם עשו תעמולת-רעב שנבדה מחינו בתוקף. הם עשו זאת מבחינה הומניטרית ועסקית.

ס. לוז:

על סמך מה הם סולחים חבילות אלו? הם הרי גם סולחים חבילות למשרד הסעד.

ד"ר פיקרד:

יש להם פטור ממכס. זה שומר קצת על האופי ההומניטרי. כי אותם רווחים שנובעים מהעסקה הזאת מוקדטים למתן חבילות חיינם לנצרכים. לקראת חנוכה הם מחלקים עכסיו 20-30 אלף חבילות. זה בעסה מתוך מגע עם משרד הסעד. הם גם סיפקו - ואולי עדיין מספקים - מצרכים אחרים לנצרכים, הכל בגבולות של 60-70 אלף דולר לשנה. בהיקף הכללי של פעולתם אין זה מתקרב אפילו לסכום טמלי. נטטר לי שגם אחת החברות המקומיות קיבלה מחברת "קר" הזמנה לספק מוקולד בסביל החבילות שהחברה הזאת שולחת ל-43 ארצות אחרות. זה נותן לנו גם פיצוי-מה.

ברצוני לעבור קצת לנפס את ההצעות כפי

שהן טובאות כיסוד לוויתוח על הדו"ח הזה. כאשר באים לשאול: איך לפתור את המצב? - יש לפחות מספר גיטות. האחת אוכרת: זוהי ארץ עניה ויש להצטמצם קצת. אפשר גם להגיד: זהו מחזור של 7-8 מיליון דולר, סכום עצום באופן יחסי אם למדוד זאת בתקציב מטבע חוץ למצרכי מזון מקבילים. אין זה לפי יכולתנו וצריך להפטיק את הדבר. זאת תהיה מסקנה הגיונית מאד

כחונסיה סטודיט יכולתנו לפי מצב הקופה. לעומתה ישנה הצעה אחרת: הסטלה היא סטלה דיטוקרטית החליבת להתחשב בזיבור, בפרט כאשר הסטלה אינה יכולה בעצמה לקחת ולתת. לכן ישנה נטייה לפסחה שאפשר לראות בה פתרון-ביניים בין שני הקצוות. אטפסט נוסף הוא: האם אפשר, לפי המצב הקיים של שיטת הטינהלה המקובלת, להתגבר על זה, ואיך? אפשרות לראות זאת על רקע המדיניות הכללית של הסטלה בשלבי הטינהלה. הדו"ח הזה מוסתת על ההנחה שלאור הנסיון של השנתיים-שלוש האחרונות בטוח זה ובטוחים אחרים, אם רוצים להסדיר את הדבר הזה ולהכניס אותו למסלול שלטסלה תהיה שליטה עליו - צריך לבחור בטגרת חזקה מאוד - ולכן ישנה הצעה טטוייטת.

דבר נוסף שגם הוא נדון בדו"ח הזה: השפעה על הטראה החיצוני של הטסק. יש לנו ענין טטוייט לא להראות את הקבצנות החוצה. חשבנו שזה לא יעשה רושם טוב על טסקיעים, תיירות וכו'. יש גם אטפסט נוסף: בתינו טידה יש להטאיר טולייט להתרחבות הצריכה כפרט להצלחה בייצור, לאיש שיש לו כסף.

על-פי הנחות-יסוד אלו מתחלקות הטסקנות בדו"ח זה לשתי קבוצות: (א) הצעה הנכסה לתת תשובה איך להסתלט על הטסגרת של טטלוח טתנות כנות; (ב) הצעה בדבר טוק חפסי לפצרכי טזון טינחדיים.

אשר להצעה הראשונה - אין בה מקוריות רבה, כי היא עמדה לפני ביצוע ב-1952. התנהל טטא-וטתן עם חברות הסקריפ בטטן טספר חדשים אז, ונחתם איתם הסכם שאמנם לא בוצע אחר-כך. לפי ההסכם הזה היו צריכות לקום שתי חברות, שני גופים נפרדים: גוף יטראלי וחברה אטריקאית, כגופים הטאחדים את כל חברות הסקריפ. ניתנים כאן פרטים על טידורים הקובעים מראש את הטהלכיים על-טנת לפסורה את הסטלה לאחר מעשה טחיפוט חטאים. נקבעים הסדרים על צורת הוצאת התעודות, הבטחת התסורה וכו'. הכוונה היסודית היתה למנוע את האפסריות של עבירות או הפרות, ובכך לחסוך טנגנון ביצוע ופיקוח גדול. אטמתי טבזטנו הטכיתו החברות, והסכם על-פי אותם קווים עלול גם היום להתקבל על דעתן.

היו"ר י. גוריי: למה לא בוצע ההסכם טטנת 1952?

ד"ר פיטורד: ההסכם נחתם על-ידי טר הטסחר והתעטיה בזמנו. עד שהוא הגיע לכלל ביצוע, היו חילופי-גברא בתוך הטסרד. ד"ר ליפטיץ, שהיה אז טנהל כללי בטסרד הטסחר והתעטיה, חשב שהענין צריך להיות טתת על התחרות חופטית, וציפה מעקרון זה של ניהול העניינים ליותר תועלת. לי"ט הרושט שהטציאות הראתה שהיתה אכזבה. טתוך 6-7 חברות שהיו אז נטארו למעשה 3-4, אם כי נוספה חברה אחת אבל טרם התחילה לפעול. טברת הדו"ח הזה, שהדבר לא הצליח בזמנו, וטוטב לחזור להצעה של 1952.

דבר זה יבטיח שאדם הרוצה לשלוח טתנה לידינו בארץ, יוכל לעשות זאת. וטצד שני יטבע הדבר. ניצול לרעה בטסדים ניכרים שהיינו עדים לו בטטן השניים האחרונות. ההערכה היא שהדבר ישתקף בטחזור של טיליון או טיליון וחצי - עד 2 טיליון דולר - לשנה של טצרכים טיתוטספו לקערה שאנו כולנו אוכלים טטנה, בהטוואה למצב הנוכחי בו טתוטספות כטויות טזון בטיעור 8-10 טיליון דולר לשנה.

טוצע לאשר את המצב הקיים של טוק חפסי בו כל מי שיש לו כסף יוכל לקנות מה שהוא רוצה, אבל להכניס זאת למסגרת שלטסלה תהיה שליטה על הדבר, למסגרת של שמירה על הצד של טטבע חוץ ועל הצד הפיסקלי. כי ישנה בעיה פיסקלית טינחדת במינה בענין זה. ויש לי הרושם שגם הסטלה וגם הכנסת צריכות לחשוב על כך שהעניינים הנעטיים יהיו בהתאם לחוק. לשחרר זאת אי-אפשר, כי צריך יהיה להקציב גם את טטבע-החוץ. כל זמן שקיימת ההגבלה של פיקוח על טטבע חוץ - החלטה כזאת אינה באה בחשבון. טוצע, אפוא, להכניס זאת למסגרת חוקית, ואתאר זאת עתה.

הסטלה תודיע שהיא טוכנה להקציב לשנה כ-2,5 טיליון דולר לינוא טצרכי טזון טינחדיים. "טצרכים טינחדיים" הם אותם טצרכים שאנו רגילים לראותם טובאים בטסגרת הטוק החפטי: קפה, בטר, אורז וכו'. טוצע כאן להגדיר באופן טפורט מה זה "טצרך טינחד". ישנה גם כוונה טנהלתית, להבטיח פעולה תקינה של התכנית. הסטלה תהיה טוכנה לתת לינואכטט רשות לעטוק בזה, טטורת טטלום 25,000 לירות דטי הרטאה. וזאת על-טנת להכניס גורם של טלקציה לענין ולהבטיח את הצד הפיסקלי. מי טילטלם 25,000 לירות

ישיבת ועדת הכספים
30.11.54

דמי אגרה, צריך לעשות לעצמו חשבון מאיזה היקף עסקי יוכל לכסות את הסכום הזה, כמה אנשים עוסקים בעסק זה, וכו'. המטפלה גם תקבע שהשירות הקמעוני של המצרכים יהיה בידי קמעונים מורשים, גם כן תמורת תשלום אגרה של כ-2,000 לירות. ההנחה היא שאם יקבעו אגרה של 2,000 לירות - לא יהיו יותר מ-200 קמעונים שיעסקו בזה. הגבלת מספר העוסקים בדבר תאפשר פיקוח יתר, התנעת תנאים מסויימים - שאחד מהם הוא כמובן שהרשיון בטל ברגע שמקבל הרשיון ספר אותו.

ח. רובנין: מהי האפשרות שהדבר לא יסתכן לקמעונים אחרים?

ד"ר פיטרד: ההנחה חייבת להיות שאם המטפלה מחליטה משהו - היא תצליח לבצע זאת. המטפלה חייבת למנוע מאיש אחר לעסוק בזה, אחרת נחזור מהר מאוד למצב הקיים.

הצעה ראשונה היא, אפוא: מסגרת חזקה. לפי המצב הקיים נראה לי שזהו הדבר המכריע. יתר הדברים הם קצת גמישים. לפי המצב הקיים במכרים המצרכים לפי מחיר שהסער הקבוע שלו פחות או יותר הוא 2,500 לירות לדולר בממוצע. המטפלה, במידה שתקציב מטבע חוץ, היא מחשבת זאת ב-1,800 ל"י. נוצר הבדל של 700 פרוטה לדולר, כ-40%. מובן טאליו שאותם 40% יוטלו כמכס, על-מנת שהפרט זה ייכנס לקופת המדינה ולא לסוחר. דבר זה לא ישפיע על רמת המחירים הקמעונים שיחושבו גם להבא כמו עד עתה לפי 2,500 ל"י הדולר.

ח. רובנין: לי נראה שהסער המחושב לקלוקולציה הוא לפחות 5 לירות לדולר.

ד"ר פיטרד: אתה טועה. אני חושב ש-2,500 לירות לדולר הוא סכום די מצויאותי.

אשר לצד הפיסקלי: - על-מנת לשמור על רמת המחירים הנוכחית, הרי אותם הרווחים שזוכים בהם היום מוכרי הסחורות, צריכים להיסמך על-ידי המטפלה, השיטה הטובה ביותר היא להטיל מכס, וזה יוצא כ-40% מכס אד-ולורה. קיצמת העובדה שלעומת מחזור נוכחי של כ-7 מיליון דולר - פרט למיליון וחצי בערך מתנות כנות ופרט ל-2,500 מיליון שמהיה ההקצבה, יטארו עוד כמה מיליונים בלתי מכוונים. נשארים כ-3 מיליון בלתי מכוונה, של סחורות שישנן היום לעומת המצב העתיד לפי התכנית.

אם יבוצע היבוא בצורה מתוכננת, יכולים אותם 2,500 מיליון הדולר לקנות סחורה בעד 3,500 מיליון דולר. אם יבוא, למשל, פלפל בשקים, ויטחנו אותו פה ויארוזו אותו פה בשקיקיות בנות 10 גרם - זה עלול לתת בטווחי פלפל לצרכן יותר מאשר הפלפל שמביאים היום בקופסאות פח. אני מחשב את החסכון הזה ב-30% בערך. כלומר: ההקצבה של 2,500 מיליון דולר תביא לנו סחורות שהיום משיגים אותן בעד 3,500 מיליון. יטארו עוד, אפוא, מיליון וחצי בלתי מכוונים. במידה שתהיה כמות קטנה יותר של מצרכים - עלולה להיות העלאת מחירים. ההעלאה עלולה להיות 25%-30%. הוצאות היבוא תהיינה כפי שהיו, אולם הצרכן ישלם קצת יותר. התוספת ברווח תלך לסוחרים. הכוונה היא להעלות מאחזים באותם מצרכי היבוא בלבד. חסר כאן הגדרת של הגנה על צרכים חיוניים, כי אנו חושבים שזוהי מסגרת של סחורות.

מתוך הנחה שהמחירים יעלו ב-20%-30%, אני מציע שהמטפלה תוריד במקור את אותו הפרט החייב להלוואה. פירוש הדבר: תוסיף מכס לפי ערך של 15%-20%, מתוך דירוג מסויים, מחוץ למכס של השוואת 700 הפרוטה. זהו האלמנט הפיסקלי שהזכרתי קודם. לדעתי עלינו להיות זהירים ולעקוב אחרי התפתחות העניינים ולהתאים: לשינויים בשוק את תעריפי המכס לפי הערך. אין זה אכזרי כפי שעלול הדבר להיראות, כי רק התוספת של 30% עלולה להשפיע על הצרכן. ואם הגישה היא שמצרכים אלה הם מצרכי סחורות - אי-אפשר להבטיח אותם לכל, ואי-אפשר למנוע את ההעלאה.

ישיבת ועדת הכספים
30.11.54

מפני שצורת הוצאה לטובת להבדל סחירות של 30% מטפחה
מאז תהיה סלקציה של אותם המצרכים המיוחדים שיוגשו בהפצה במסגרת זאת -
מפני שצורת הוצאה כן שגם הביקוש בכספים יקטן, לדוגמה: אם לא
יביאו כבד-אווזים בקופסאות, לא יבאו כבד-אווזים. כבד-אווזים טפח סכום
מסוימים. אם מצד זה לא יהיה - הכסף הזה לא ילחץ בצורה מופשטת על אותו
שוק, ומפני שהסכום הכולל שיבקש שחורה על-ידי העובדה שחורה של
מתרות לגמרי לא תהיה - ייעלם מעליו הלחץ. דבר זה יקטין את ההפוש
בין ה-15% וה-30%.

י. בדר:
אני מציע לדחות את הדיון עד שחברי הוועדה
ילמדו את החומר. על-כל-פנים, אני שור
זכות לעצמי להביע את דעתי בענין זה רק שחר.

היו"ר י. גורי:
האם ההקצבה של 2,500 טיליון דולר מסב-
חוץ העומדת לרשותנו לדברים שבמותרות, אינה
עשויה למלא תפקיד שלילי מאד מסתמי בחינות: א) מבחינה חברתית, שהממשלה
מקציבה דולרים בסביל אותו חלק של האוכלוסיה שאיננו מסתפק במה שיש לו,
אלא יש לו עודף של כסף ומוכן להוציא אותו לצרכים אלה; ב) עצם המצאם
של מצרכים בשוק? אם זוהי גזירה שמוכחה להיות מצרכים כאלה - מוטב להקיים
זאת בגדר של קוצים כדי למנוע הפקרות, אבל עצם הימצאם של מצרכים-מתרות
אלה יוצר לחץ של אותו חלק של האוכלוסיה שאין לו, לחץ של תביעות על
העלאת שכר-העבודה, או חיפוש מקורות אחרים של רווחים, או של שחיתות.
אני מבין שהממשלה יכולה לבוא לכלל מסקנה שהבאת מצרכים כזאת מהווה הקלה
על שוק המצרכים הנמצא בגרעון גדול. אבל הייתי רק רוצה לדעת אם השיקולים
האלה עמדו לנגד עיניו של המציע.

א.מ. גניחובסקי:
כבר הזכרתי בישיבות קודמות את ענין היטאים.
לפי הדו"ח הזה יוצא שענין היטאים הוא רק
טיפה מן הים. אני שואל: מה עושה הממשלה כדי למנוע את השערוריות מסוג
זה?

שאלה טובה: האם מסכה הממשלה את ידיה על
הדו"ח הזה, או האם הוא דו"ח חצי-רשמי?

היו"ר י. גורי:
ד"ר פיקרד רק טיכם את המצב הקיים, והציע
כמה הצעות מסוג מסוג בדו"ח הממשלה.

א.מ. גניחובסקי:
אני חושב שענין זה יחזיר אותנו לתקופה
שהממשלה חשבה שהיא כל-יכולה, בעצמה תוכל
לעשות הכל ולפקח על הכל. אחר-כך נוכחנו שהיתה זאת שגויה רצינית.

ענין הסקריפ הוא עכשיו בשפל. סוכרים אותו
באטריקה ב-7 דולר במקום ב-10, אם הממשלה תנהג כפי שמוצע כאן - ייעלם
מיד הכל מן השוק. הדבר ייצור פסיכוזה של בהלה בקרב הציבור שהנה,
מבטלים את הסקריפים, ומיד ייעלמו המצרכים. ככל שהממשלה תפעל פחות - כן
ייתב. אל לנו להחזיר את המצב שהיה קודם, את מעגל-הקסמים הזה. את הסכום
של 25,000 לירות ישלמו הסוחרים-היבואנים לא על-חשבונם, אלא על חשבון
הצרכן. אחר-כך יתחיל הענין עם הקמעונים. כל אחד שיהיו בידו 2,000
לירות - יוכל למכור את המצרכים האלה. יתחיל ענין עם שותפים, רשמיים
ובלתי-רשמיים. יתחילו קרטלים של קמעונים. נוסף לכך, קמעוני שתהיה
בידו הזכות למכור מצרכים אלה - יתנה את ספירת המצרך המיוחד בדברים
אחרים, ועל-ידי-כך ידחוק את רגלי יתר החנוונים שאינם בעלי זכות. דבר
זה הוא מסוכן ביותר.

אשר לענין המכס: - בבשר החליטו להגדיל
את המכס ב-65%, עכשיו באים ומוזרים: מחוץ להפרש הקיים בין 1,800 ל-
ל-2,500 לירות הדולר - הפרש של 40%, נוסף לכך יש מכס חדש - הוספה של
15%. זוהי נקודה חשובה מאד של חופש הפרש וזכות האזרח. כמובן שהממשלה
רוצה להרוויח כסף. אבל מי טעם זאת? האזרח יצטרך לשלם את ה-15% מכס,
ואת 2,000 הלירות של הקמעוני ואת ה-25,000 לירות של היבואן, ואת הכל,
הכל מפני שהממשלה אינה יכולה לספק את המנות. זהו דבר מסוכן.

א.ס. גמחובסקי:

דבר נוסף: אני חושב שאנו עדיין תלויים קצת ביהודי חוץ-לארץ ובעזרתם. יהודים אלה מתרגזים על שלא סניחילם להם לסלוח לקרוביהם בארץ מה שהם רוצים. המדינה מורכבת מציחף של אזרחים. המדינה זה לא רק האוצר והמטסלה - ואסור לנו לשכוח זאת. מטסלת ישראל היא מטסלה של האזרחים. כמדובן שיטנת פוטעים - אבל יש פוטעים גם בין הפקחים. אסור להתחזק את החבל יותר מדי.

ח. רובין:

עשיתי חשבון במספרים עגולים כמה צריכים לעלות ה-2,500 מיליון דולר שהמטסלה תקציב. 40 יבואנים, 25,000 לירות כל אחד - ביחד: 1,000,000 לירות, 200 חנוונים, 2,000 לירות כל אחד - ביחד: 400,000 לירות. בסך-הכל - 1,400,000 ל"ל. 2.5 מיליון דולר לפי 2,500 לירות הדולר - 6,250,000 מיליון לירות. על זה יש 15% טכס - זה עוד מיליון. הכל ביחד - 8,650,000 לירות. על זה צריך להוסיף את הרווח המסחרי של שני גורמים לפחות - היבואן והקמעוני - ואם לחשב זאת ב-30%-40% רווח, זוהי הערכה צנועה למדי. כלומר: כל הדבר הזה מגיע ל-12 1/2-13 מיליון לירות. וכל זה על 2.5 מיליון דולר. אילו היה כל הדבר הזה באמת ענין של מצרכי מותרות - לא הייתי סודעזע. אבל אם המטסלה מחלקת מנת בשר בת קילוגרם אחד לנפש לסנה - הרי כל מי שאכול לקנות עוד בשר, צריך לעשות זאת, ואין זה גחטב למותרות. אני חושב שאנו מבזבזים מספיק דביזים על כל מיני דברים, ואפשר להקדיש אותם למזון.

התכנית המוצעת היא תכנית שהמחטבה היסודית שלה היא נכונה, אבל יש להגדיר בדיוק מה זה "מותרות".

שאלה נוספת: למה עלינו למנות 40 יבואנים ו-200 קמעוניים? למה אין המטסלה יכולה לעסוק בזה? לפחות ביבוא.

ד"ר פיקרד: אני התכוונתי ל-6 יבואנים ול-40 זה גם מסנה קצת את החיסוב שעשית קודם.

ח. רובין:

עכשיו יש לי מספר שאלות. שאלה ראשונה: כמה כסף, לפי הערכתך, בדולרים, הוצאנו מהמטק, וכמה דביזים הוצאו מהמטק על-ידי עסקי הסקריפים בשנתיים האחרונות?

שאלה שניה: מה הם טקורות הכספים שהוצאו מכאן?

שאלה שלישית: מה נעשה מצד המטסלה, כשהיא יודעת שפעולות רבות מסוג זה היו פעולות פיקטיביות, כדי להפסיק את הדבר הזה?

שאלה רביעית: האם געס על-ידי שלטונות מס-הכנסה פעולות כלשהן כדי לבדוק אצל אלה שהיו להם רווחים מסויימים בענין זה אם הדבר באמת הסתקף בדוחות מס-ההכנסה שלהם, ולגבות מהם את המס?

שאלה אחרונה: האם במטסלה חושבים לקטור את הדיון על התכנית הזאת עם הדיון על הטבות הקצובות אשר יתחלקו לאוכלוסייה בשנה הקרובה?

ד. דיין:

נראה לי שהמטרה שניחנה על-ידי הד"ר פיקרד בקטר לחברת "קר" מראה את המצב בו אנו נמצאים. כיום אין רעב בארץ. כמעט כל מוצרי החקלאות יטנם אצלנו, ואין צורך להביאם מהחוץ. יש מטפיק חלב, ירקות, פירות, ביצים ועופות. מנת בשר-עוף היא היום זולה הרבה יותר מאשר מחירי הסקריפים בשוק. כל מה שאנו מביאים מהחוץ מתחרה בתוצרת שלנו בארץ. וכל הדברים שמביאים מהחוץ במסגרת זו הם מותרות. אילו הקציבו את אותם 2.5 מיליון דולר להבאת 6000 פרות - היה הרבה יותר טוב. דרושות לנו כ-15 אלף פרות, ובמסך שנתיים או שנתיים וחצי היו יכולות להיות לנו מספיק פרות בארץ.

ק. לונ:

יש כאן הצעה בקטר עם ארגון אחר של הסקריפים, והצעה שניה בקטר עם יבוא של מצרכי מזון סיוודים, מתוך הקצבות של המטסלה במטבע חוץ. אין הצעה אחת באה במקום השניה, אלא האחת בצד השניה. על מה זה מבוסס? הכוונה לעל-ידי חברה אחת של סקריפים, תיפסק ההברחה של המטבע, להמטבע יצטרך לחפש לו דרכים כסרות לחזור ארצה.

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
30.11.54

ק. לון:

אני שואל: סנין הבטחון שהמטבע הזה יחזור
באמת לארץ בדרכים כדורות ולא ייסאוו דרכים

אחרות, לא דרך סקריפים?

אם אני טעריך שהכסף היה יכול לא להיכנס
ארצה בדרך הכשרה - הרלי פירוש ההצעה שתהיה הקצבה נוספת למזון, טיווחות,
של 2.5 טיליון דולר מצד הממשלה - הוצאה נוספת במטבע חוץ, והגלת כמות
המזון המיוחד הזה במידה ניכרת. זוהי בעיה כשלעצמה. ראשית: כסף נוסף;
שנית: הגדלת כמות המזון; שלישית: אותה הסדיניות - ייקור - לא תהיה
במקומה, מפני שכמות המזון תגדל, ואז המחיר במידה מסויימת יצטרך לרדת.

שאלה נוספת: לא נאסר כאן מאוטה ביחס לחברה

של הסקריפ המאוחד, ואם תהיה חובה עליהם לקנות כמות מסויימת שתוצרת
הארץ?

עוד שאלה: מה הם העיכובים הפוליטיים המונעים

מאתנו להטיל טכס על הטחורות שמביאה חברת "קר" לארץ? זוהי חברה מסחרית,
ולמה יהיה לה פטור ממכס?

(11.20)

(אחרי-כן רשמה א.ד.)

למגיד-כ"ן רשמה מג.

מ.ד.

ק. לונ:

קרנטי שהתגורר חילוני לקנות 42%
חברת הסרץ, ומין להח מספרות לנצל זאת
האם מין מספרות לללא את המכסה על-ידי העלאת תעריף
המכס על בשר? 20%

המין מספרות לקבוע מדיניות יבנה לגבי
חברות הסרץ, במסגרת לקבוע מדיניות מסחרית להביא? דבר זה
חשוב כדי למנוע הבנת מנהלים ממסדר להתקיים בלעדיות.

מ. טמפ:

עד כה חשבתי שא"סקריים" אוספים למסלה
דולרים ומגללים היום כריכה להקציב פחות
מטבע חוץ. עתה מגי שומע שהמסלה בנה לידי האולסה שעליה להקציב
2,5 מיליון דולר - כיצד הדברים מתייחסים?

האם במסגרת מין מספרות לטמון את המירצה
הזו של יצירת שנות פוקטיביים הגורמת להברחה ולשוק שחור? האם לא
מוטב לברוק מין חברה היום במסגרת ועושה שליחות מפייתית, במקרה לחסל
את העסק כולו?

האם במסגרות מיוחד כל החברות מייחסתנה כל
הפרצות? אני מודה לעצמי להסיל ספק גדור, מה מייסדן הפרקטיקה הנוכחית.

י. בר:

בעיית ה"סקריים" היא בעצם רק חלק של
בעיה הרבה יותר רחבה שמספר לקרוא לה:
בעיית השוק החפשי למטבע. מין ספק ששוק חפשי למטבע מיוזו רצוי לסדינה
ולמסקה, אבל ברור הוא ששוק כזה יהיה קיים במידת-מה כל עוד יהיה
פיקוח על המטבע, ודבר זה מין למנוע. יש הגדל גדול בנוגע למסדיים
של השוק החפשי של המטבע - והוא יכול להיות קטן או גדול - והגדל זה
הוא חשוב. נוגע להפרט מדין הער החפשי של המטבע לבין הער
הרשמי. מצלנו בעיה זו חמורה כי הפרט זה מגיע כיום ל- 30% - 25%,
ואם ההפרט הוא כה גדול הוא פותח פתח ונותן עידוד רב לעסקים שחורים,
והיקפו בעלה מעיני הציבור הרשמיים. מה לעשות בגד תופעה כזו?

קודם כל יש לבדוק מהעצם מקומיים של פיקוח
וצנזורה, מולם כל סריה זו של מהעצם נידונה במדינת ישראל מוטב
למסלון. בישראל שורר מצב מיוחד מבחינה הקרית של תוסביה עם תוסבי
חוץ. בעוד שבמדינה אחרת יכול להיות מספר מועט של מנשים שיש להם
קטריה בחוץ-לארץ, הרי מצלנו מין כמעט מדין שמיין לו קטריה כמלה.
לכן כל המאמצים למנוע הברחת מטבע נידונה כמין למסלון מטעמים
אוביקטיביים.

יש גם מהעצם מקריים לכך, ובשאלת השאלה:
האם מגו יכולים למנוע בעד מסירת מטבע חוץ-לארץ? מיוזו יכולים למנוע
בעד מדין היושב בארצות-הברית למכור את הדולרים שלו, בה הוא ירצה
בכך. אבל הבעיה היא: מי מוכן לתת את הלירות הישראליות שלו בכדי
להשיג דולרים שט? דבר זה תלוי בגורמים שונים, מולם רצוני לדבר
על צד אחד של המטבע - על ענין המסרה.

יש מספר מסרות שלמען רוכשים מנשים דולרים
תפורת לירות ישראליות, מולם המסרות העיקריות - כך נראה לי - הן:
הסקריים, יבנה אחר, בטיעות חוץ, ירידה וגביזה (הבטחת ערך הכסף).
רצוי היה כמד לדעת את היחס הכמותי בין הדברים הללו, מולם חושבני כי
לא נוכל להגיע לכך. נביח לדגוע מצבו במסדר על פעולות חברות ה"סקריים"
ונעשה קטריה רבים בנוגע למסלוח חבילות עז כדי הקטנת מספר החבילות
הבלתי-מסרות למינימום, מה תהיינה התוצאות? יהיה ביקוש יותר קטן

לדולרים והער עלול לרדת. הורדה ביכרת של שער הדולר בשוק החפשי הוא
תופעה רצויה לנו, אבל קיימת הבעיה אם הפעולה שנעשתה לשה כך היא כדאית,
כי להוריד את שער הדולר ממסר גם בדבריה אחרות, ולי נראה שהדברים
הקלפיות להורדת הער הן יותר זולות ממסר המופרזיה הזו עם ה"סקריים"

מד.

אם זו היא הסדרה יאנו מציבים לעצמנו. מטרת לענות זאת, אמל לתת
 2,5 מיליון דולר כדי להשיג סדרה של תורת השער - יש לי מקווקי עם
 זוהי הדרך המצויה. קיימת גם בעיית החליטין: מדם שלא יוכל לקנות
 בטר בנות הדולרים, עלול לשהות עוד מספר שבועות בחוץ-לארץ או לשלח
 דולרים לבנו הלומד בחוץ. לי ברמה כי לא בייג בכך דבר, ארט לעובדה
 שהמדינה תוציא 2,5 מיליון דולר עבור צפיון זה. ואינני מדבר על הצד
 הסודרי של הבעיה, אם כי אני נפגע כמטר אני ורומה מצב של הפרת חוק בגלוי.
 אני יודע שלא נצליח להטיל כמן מסטר
 של טבע, מסטר חלוצי, אולם אני רומה כמן סכנה מוזר. לפני שנתיים-
 שלוש, כאשר דובר בבעיה זו, נאטר לנו שאנו מוכרחים לטבול את המצב
 הזה היות והדבר ככניס למדינה 2,5 - 2 מיליון דולר בשנה. כיום הגענו
 לידי כך, מבקטר לתופעה זו, המדינה עומדת להוציא מתקציבה 2,5 מיליון
 דולר, וזהו סכנה.

נביח לרגע שאנו מקבלים את הצעת הממשלה,
 סגבילים את מספר מקומות הפכירה, מקציבים דולרים וקובעים מחיריה.
 הדבר עלול ליצור מצב לפיו לא כדאי יהיה לסמן תוספת יבום של מותם
 מצרכים ומזונות בדולרים חפטיים, שלא יהיה כדאי להכניס פחורות נוספות
 שאותו מוג או מסוג דומה, ולהשתמש בדולרים חפטיים שחפים גבוה. אני
 חושב שטיקול זה הוא עדין ותלוי בגורמים כגורמי שונים, כמו בגורם
 התחליטים לשימוש בדולרים אלה, ולכן אינני יכול להיות בטוח שלטיקול
 זה יהיה ביטוי בהתפתחות הפעשית של הפעולה.

לכן אני מומר כמן את דעתי הזמנית -

אינני בטוח אם לאחר שיקוליה נוספים לא בשנה אותה - אהדבר הנכון
 ביותר הוא לא להכניס כל שינויים. אני חושב כי לו היו סוכנו האוצר
 משתמשים באותם 2,5 מיליון הל"י, היו יכולים פולי להוריד את שער
 המטבע החפשיית במידה הרבה יותר ניכרת ממטר סיכון ה"סקריים" באותו
 הסכום. אני שואל אם אינטרבנציה בסוק, במצעים כאלה או דומים, אינה
 עלולה לטבור את השער השחור יותר ממטר בלרכי אחרות? ושכירת שער
 שחור הוא האמצעי הטועיל ביותר להריסת הרוק השחור. אינני מציע כמן
 לעשות עסקים בגורסה, אבל רצוני להדגיש כי יש לנקוט במצעים אחרים.

אני מבקש שהות לעיין בבעיה, ותביא עוד
 את דעתי הפופית.

ד"ר פיקר:

רצוננו להדגיש שזו איננה הצעת הממשלה,
 אלא חומר לפחשבה ויסוד לדיון. שנית,
 חושבני שלו לחברי הוועדה היתה שהות לעיין בדו"ח, היו מוצאים שם
 תשובה לרוב שאלותיהם.

הדיון בשאלת ה"סקריים" הוא חלק מנושא
 כולל של דו"ח המטפל בכל מכלול הבעיות הקשורות ביבום ללא הקצבת מטבע,
 וד"ר בדר כבר הזכיר שבעיה זו מהווה חלק - וחלק בלתי נפרד - מבעיה
 כוללת של המטבע. טיב ההצעות ופיקווי הצלחתן בשטח ה"סקריים" תלויים
 בביצוע עיקרי ועקבי של יתר המסקנות; זהו דבר אחד שלם, ובכך יש גם
 מסום תשובה לשאלתו של חבר-הכנסת בדר.

חבר-הכנסת גורי - וגם חברי הוועדה הדגישו
 בקודה זו - אם לא עלול להיוצר מצב לפיו הממשלה תוציא 2,5 מיליון דולר
 מסקורותיה הכסופצמיים. מהלך המחשבה ביסודו של הדו"ח הוא, שכיום מוציאה
 הממשלה, או המטק מוציא, 8 - 7 - 6 מיליון דולר דה-מקטו; אין לכך הכרה
 דה-יורה, אבל עובדה שהמטר יוצא או אינו בא. נסיתי לערוך אשבון
 והגעתי לסכום של 5 מיליון דולר נטו. אם ההנחה הזו נכונה, והמטק מוציא
 6 - 5 מיליון דולר, הרי הוצאה במסגרת מסודרת של 2,5 מיליון דולר
 מהוה מסכון.

י. בדר: במידה והדולרים יובאו מרצה.

גד.

נכון. יש לנו נסיון בנדון. בטח השנים האחרונות בענין נידוריר סיבה לתייב להגביל את היבוא ללא תשלום, ובמידה שיש אפשרות לסמוך על ספקרים, למעשה ולהכחירם, הרי יש מקום לומר שגדלו הכנסותינו בסומונים, כנראה כתוצאה מההגבלות על היבוא ללא תשלום. אם נמשיך בדרך זו, ישתמו הפירצות, כולל הפירצה של ה"סקריפ", וזאת התשלומים הפהורים הפסד לאוצר - יגיעו אליו. (י. בדר: אולי רק בחלקם) אינני אומר שהדבר יבוצע בכמה האחוזים, הדבר תלוי ביעילות הביצוע, בתמיכה וברצון. כל ההצעות וכל הנסיונות להסדיר את הענינים מוכרחים להיות מוסתמים על ההנחה שתהיה נכונה לעשות זאת.

יורשה לי להגיד כאן כי אני לא נדרשתי למסור הודעה אישית על רצוני מה יהיו פני הדברים, נדרשתי להביא הצעות שאפשר לבצען במציאות הקיימת, בטקס הקיים, בטוב הפוליטי הקיים וכדומה. אני חושב שהסקפת בנדון לא צריך להיות טקסלי; יכול להיות שאני מציע כאן דברים שהם בניגוד להסקפת, אבל זהו קרבן שאני צריך להביא למען תועלת הענין. אני טבור שזהו הדבר הנכון לביצוע כיום במציאות שלנו. (היו"ר י. גורי: אני התכוונתי לשאול לקטר הגוטליף בין כגם חברתי ספויים לתופעה כלכלית שעלולה להוליך לקרנת כגם זה) הטוב במצב הנוכחי הוא הרבה יותר חמור. עובדה היא שכיום יש שוק חפשי, והצעתנו היא בכיוון של הקטנת האפשרויות והפיתויים להוצאת מסך.

ק. לונ: כמה בשר אפשר לתת לאוכלוסייה ב-2,5 מליון דולר?

ד"ר פיקר: עוד 700 גרם לנפש.

ק. לונ: טבורני שהרבה יותר כדאי להקציב סכום זה לקניית בשר.

ח. רובין: כמה היו חבנים 2,5 מיליון דולר אלה לו הפכנו אותם לבשר עוף מקומי?

ד"ר פיקר: אותה כמות.

אני מסכים עם ד"ר בדר שמיין אפשרות למנוע בכמה האחוזים כל ניצול לרעה של חוק או סגירת סיבה לית, אבל יש הבדל אם אתה עקבי ומנסה להיות תקיף ויעיל בביצוע הדבר, או שאתה מזמין את הפרת החוק ופותח שערים. מה שאנו מציעים הוא לסגור את הפרצות להפרת החוק.

אשר לצד הפיסקלי של הבעיה, הרי עשיתי חשבון שסתכם במיליונים רבים. במידה שנוצרות הצעות, הן פוזעות על-טוב ליצור מקורות הכנסה לאוצר - זוהי תוצאה-לוואי של ההצעות, תוצאה-לוואי שחייבת המציאות. אם כי ישנה הכנסה נוספת - לא לכך הכוונה.

חבר-הכנסת בניחובסקי הביע חשש, שאם נגביל את העסק למספר מוגבל של יבואנים וקמעונאים מורשים, יוצר קרטל לקביעת המחירים, והדבר יגרום לסחזור והעלאת מחירים. זהו סכנה שצריך לחשוב עליה, אבל יש לה תרופה פשוטה, שהצבעתי עליה בתחילת דברי. ההצעה כאן בדבר המכס יש לה תפקידים מסוימים והם: פפינת אפרש השער, הכוונה הביקוש וההיצע. ההצעה היא להטיל באופן גמיש היטלים שונים, בהתאם להתפתחות בשוק הקמעונאי. אם הדבר יוצא לפעל, הרי היבואנים והקמעונאים ידעו, שצד העלאת המחירים יילקח הפוש, יוקטן אכחזור והם עלולים להפסיד.

אני מתקשה להבין את גישתו של חבר-הכנסת בניחובסקי בדבר הפרדה בין חכיות והתייבשות של הפטולה מול התייבשות של המזרחים, ואינני רוצה להרחיב את הדיבור על כך.

טעות לחשוב שבאגבליה לא היו אגבלות
בטו"ח המצרכים ובכמויות, ומני כוכן להביא על כך סמכיה שיוכיחו
זאת.

אשר לבעיית המכס על אגילות, אפשר
בזקל להוכיח שהאגבלות המכס ביבוא למרצות-הברית הן פי כמה קשות
מאשר אלו הנהוגות מצ'נו; אנו בטובן זה לישראל למהלך-צורך לעומת
המקובל במרצות-הברית.

לחבר-הכנסת רובין עלי להשיב, שכל
יבוא ממסלתי מוכרח להיות מבוצע בידי אנשים, ומני הליתי מתנגד לכך
שעסק זה ייעשה על-ידי הממשלה. מפילו לו הליתי בעד יבוא ממסלתי,
הייתי מתחמק מיבוא ממסלתי בשכח זה דוקא.

חבר-הכנסת רובין שאל כמה מטבע חוץ
הוצא. מני טעריך זאת ב- 5 מיליון דולר בשנה. אשר למקורות - הרי
בדו"ח יש פרטים על כך ויש גם נמקן לתת תשובה אם, מה ולמה עשמה
הו לא עשתה הממשלה בשכח זה.

מני מותף לדאגתו של חבר-הכנסת רובין
על הקשר בין תכנית זו לתכנית המנות הקצובות; זו צריכה להיות אחת
מהנחות היסוד לביצוע כל תכנית כזו, שפותם מצרכים חיוניים, -
שלפי יקולים של בריאות ואפשרויות, מוכרים כמצרכים חיוניים - יסופקו,
על-מנת ליצור מותה מידה של אי-תלות בטו"ח הזה. למך יש גם הגנה
בממשלה, ובעשים בכיוון זה ממציים פיוסדים על-ידי אבי המסחר והמעשיה
והאוצר.

מני ממכיה בטובן איזי לדעתו של חבר-
הכנסת דיין שאין צורך ביו"א זה, אולם מינני חושב שאפשר לעשות זאת.

לחבר-הכנסת טרופ עלי להשיב כי אין
דרכים לסתום את הפירצה. יתכן שלא היינו צריכים להגיע לכאן זה, אולם
זה ענין להערכה על העבר ואנו חושבים עתה על העתיד.

הפתרון של איחוד החברות הוא לדעתי
היום יותר טוב מן אשר לפני שלוש שנים. גם בשנת 1952 היה יכול
שר המסחר והמעשיה לטעון שהוא יכול להסדיר את הדברים בהמצעות צבא
הפקחים והפקידים שעמדו לרשותו, הרי כיום בוודאי שאין אפשרות כזו.
כיום אין סגנון כזה ועל כן חשוב פי כמה לבנות את המסחר כך, שהוא
יסתדר מעצמו ובמידת האפשר ימעיט בצורך של החברות ישירה של פיקוח
והכוונה. נראה לי לכן שזוהי הדרך הנכונה.

חבר-הכנסת לוז שאל ממין לנו הבטחון
שהמטבע יבוא מרצה. אין בטחון כזה; יש שורה שלמה של הצעות קודמות
להצעות ביחס ל"סקריפ" והן מכוונות לסתום את כל הפרצות מהן
ניזונים עסקי ה"סקריפ" וגם עסקות אחרות. ההיקף מלוי גיעילות ובעקבות
הביצוע. נראה לי כי אין בעיות מוצנעות מיוחדות שעלולות למנוע
בעד ביצוע יעיל של הענין.

חבר-הכנסת לוז שאל אם החברות חייבות
לקנות תוצרת-הארץ. במסגרת ההסדר הקיים הן חייבות, והחשבון הכולל
נראה על הכנסה בהתאם לחישוב של 42% מתוצרת הארץ.

אשר לביטול המכס על ה"קיר", הרי
ב-1952 הודעתי על ביטול המכס החל מתאריך מסוים, אולם אשר החוץ
מתנגד לכך מטעמים פוליטיים. מני מאיע לבחון את הבעיה מחדש.

חבר-הכנסת לוז צדק במסרו את יועלה המכס,

תיפתר הבעיה של 42%.

האם הדבר לא יגרום למחיר יותר גבוה מאשר מחורה מקומית?

א. טטופ:

הכוונה היא שהמחיר יהיה בסוף ב-15% מהמחיר בשוק השחור.

ד"ר פיקר:

ביטלה כמון שמלה בקיר לפדיניות היבוא של החברה. לפני 4 - 3 חדשים בקבע שהחורות טובאות על-פי רשיונות יבוא, והדבר נותן לממשלה - במה היא תרצה בכך - אפשרות לקבוע את מוגי המצרכים הטובאים.

היו"ר י. גורי: מנו בפסיך גדיון בשבוע הבא, מולה רצוני להציג שמלה שלם ביטלה, אבל מסתברת שאמר השאלות: האם אפשר לבצע תכנית זו בלי ההקצבה של 2,5 מיליון דולר?

דו"ק מסי מכס ובלו (שינוי וועריף) -
צוויים הונר שינויים בוועריף המכס.

טר בפני: פארט 105 - תופינים ועובות בלתי מסותקיה - יש תיקון טכני גרידא.

מאר לפארט 666 - מכוניות טסומשות - רצוני לציין כי נתקלנו בקטיים בקשר להערכת המכוניות המסומשות הטובאות מחוץ-לארץ. הדבר היה מטמט שלע מחלוקת ונזימה לויכוחים בין המיש המביא את המכוניות לבין הסטאי של המכס, היות והחבר היה תלוי עד כה בפעריך. על-טנת למנוע טענות וויכוחים, מוצע לקבוע שיעור מכס קצוב על מכוניות טסומשות, שיתבכס על ערך של מכוניות חדשה אחרי חישוב האמורטיזציה. שיעורי המכס המוצעים הם נמוכים בהשוואה למכוניות חדשות ב-25%, והם מבוטטים על סגן הנחה עבור שימוש של שנתיים. דבר זה בעשה בהתייעצות עם פשרד התחבורה, וכונצמו לא לעודד יבוא מכוניות טסומשות מאד הסצריכות יבוא של חלקי חילוף. אשר לעוליים - קבענו שעליהם לשלב מחצית מהתעריך, והא יהיו גם מטוריים סמט קניה.

מאר לפארט 733 - קבצי המונות - התיקון המוצע בא לקבוע שיעור מכס של 15% בלבד, עבור המונות כרוכות שאינם בחשבים כמטריים, לעומת 35% החל על המונות בלתי כרוכות, אלוטמים וגלויות דאר. יש לציין שבה בשעה שהמכס על שאר מוצריה המונות על שער של 1.800 ל"י הדולר, הרי לגבי מפרים או מלבוטיה החישוב הוא לפי שער של לירה-דולר. מנו חושבים שתעריף זה הוא מוצדק, ו-15% מלה אינם נותנים מפילו את ההפרט של 800 פרוטה על דולר.

פארטים 666, 666, 666, מדברים על מכוניות טמא, גיפים ומכוניות טסומשות. גם כמון עבורנו למס קצוב, כדי שהמביאים לא יהיו תלויים בהדיו של הסטאי.

פארט 666 נמנו אצחה של 50% למכוניות טסומשות שהובאו במישור המפקח על התעבורה בדרכיים.

ח. רובין: קראתי את הגזמיר של התאחדות מוכרי המפרים, ומני מאיע - מבלי לקבוע עמדה - להזמין אותם על-טנת לשמוע חוות-דעת.

י. בדו:

האם אין פירושו של שינוי זה לגבי מכוניות, העלמה בתעריף המכס? אינני מצדד בזכות הכנסת מכוניות, אבל זה שינוי בדרך כלל אינו להימנע מעסקה. עם בעיה את החיוב של מכס קניה, יהיה 35% המהיר והמכס, אולי לפי זה יצטרך אדם להכניס מכונית ממדינות אחרות של 1,500 ק"ג לשלם מכס ומס בקניה בטכום של 5,000 ל"י. האם אין בכך טעם המזכה? יש גם צד שני למסב - בעיות אותן מכוניות שהובאו על-ידי בוררות מפלתיים וצבוריים, על-ידי "הפעלים האזרחיים" או מכוניות של פקידים צרפתיים - מה יהיה דינו של אלה?

אני מתנגד להשלם מכס בו השלוח היזה שהובא על סדרים או מלבושים. מלבושים אינם בוררות, הם במחיצת תרבות, ואין להטיל מכס על חפצי תרבות. אני מציע לעיין במסיה, לדווק את החומר והדוגמאות שהובאו לנו, בדרך נגיע להחלטה סופית.

היו"ר י. גורי:

מתברר שהוריקו התרכזו סביב לענין התכונות והמלבושים; לכל יתר הכרטיס אין התנגדות. מולך דווקא בפרט זה קשה לטוב היות והתזכיר של ההתחדות סוכרי האפרים הוגש ברגע האחרון, ויורט ההציון האחרית שהחבריה צריכים לעבור עליו. כן התעוררה שאלה אם יש להזמין אותם, או להשאיר לפי שעה את השאלה פתוחה. אני מציע כי בחליט על כך במסוע הבא.

מר גפני:

דחיה בדרך עלולה לגרום לתסכול, היות וחלק מהמזכירים כבר הודיעו את הספיקה. אנו בזמין את ההתחדות לפגישת כמותת עם פשרד האיגוד כדי להגיע לפשרה.

היו"ר י. גורי:

אני מציע לדחות את הסיכום לשבוע הבא, ולהזמין את ההתחדות פוכרי האפרים, היות וחלק מחברי הוועדה מעוניין לשמוע אותם.

מר גפני:

הצו הנני בוגע למכוניות תפירה וחלקיהן. בעיה זו בתעוררה בקשר להכנסת מכוניות תפירה טיפן, ישם מחירן נמוך בהשוואה למכוניות אחרות.

היו"ר י. גורי:

חבר-הכנסת שרי אורייע לי שהוא מכיר את הבעיה וגם פנוייד בחומר עליה, והוא מבקש שהוועדה תספץ אותו. אני רוחה את הסיכום עד לאחר פגישה הוות-דעתו של חבר-הכנסת שרי.

חבר-הכנסת רובין טבה מלי בגקסה לקיים את זכונו להגשת הסתייגויות לתוספת לתקפיה הפיתוח, לערות שלם היה בוס בישיבה בה נסתיים הדיון בדרך. מרתלי לו שבדרך-כלל סדר זה אינו בריא ורצוי - והוא הסכים לי - מולך אני מביט את הענין לוועדה המספיק, ומצד מציע לקיים זכות זו. יחד עם זאת יש לי הצעה נוספת.

אני סבור שישן אנו צריכים להתמיד בשיטה זו, ולכן אני מציע לוועדה לקבל החלטה הסופית: חבר ועדה שמינוי יכול להיות נוכח בישיבה, והוא יודע שבדרך-יזמה של הוועדה עומדת שאלה מסוימת - ראוי לבקש להעתיק את השאלה ליום אחר. כן הוא ראוי לבקש מיו"ר הוועדה - ושיטה זו פחות בריאה - שישן על פני שהובא אינו יכול להשתתף בישיבה, הוא מכניס את הצעותיו בכתב. מכאן ומילך, אם הוא אינו מסתמס במחש פסתי הדרכים, לט יקריים הסדר של הגשת הסתייגויות לאחר ההצבעה.

מסתייג הסתייגויות הללו - אני מציע עתה הצעותיו של חבר-הכנסת רובין

מד.

ועדת הכספים
30.11.54

מסעיף 1 לחוק התקציב מני מסיע לחוסר
את הכלים: "המסלה הוציאה ללא מסכתא

ח. רובין:

בחוק".

כן מני מסיע לחוק את מסעיף 5.

מני מסיע לחוק מסעיף (2) בתוספת
הראשונה של מודין הכנסות, ולומר: הכנסה נוספת מס הכנסה פעל
המודין בינת היסוד 1944/55.

מני מסיע לחוק את הכלים "הב. סיכוי
סער המסב" בכל המקורות בהן הן מופיעות בחוק.

המחלוקה
מני מסיע לחסינותו/של חברי הכנסת
בנוגע למסעיף "סיכון".

י. בר:

א א ב ג ד
=====

הצעות חבר-הכנסת רובין - לא נתקבלו.

המחליטות: לחבר-הכנסת רובין.

מני נועל את הישיבה.

היו"ר י. גורי:

הישיבה נועלה בשעה 13.30